

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci rozhodl samosoudkyní
JUDr. Martinou Radkovou ve věci

žalobkyně: **nezl. J. L.**
bytem X
zastoupená zákonnou zástupkyní E. L.
bytem X

proti
žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**
sídlem Na Poříčním právu 376/1, 128 01 Praha 2

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 7. 2020, č. j. X, ve věci příspěvku
na zvláštní pomůcku – motorové vozidlo

takto:

I. Žaloba **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalovaný napadeným rozhodnutím zamítl odvolání žalobkyně a potvrdil rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v Olomouci (dále jen „úřad práce“) ze dne 16. 3. 2020, č. j. X. Úřad práce tímto rozhodnutím zamítl žádost žalobkyně o příspěvek na zvláštní pomůcku – motorové vozidlo.
2. **Žalobkyně v žalobě** namítala nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí, které nezohlednilo lékařské zprávy, ze kterých vycházelo. Žalobkyně popsala vývoj svého zdravotního stavu, chování a popis z lékařských zpráv od jejího jednoho roku vývoje do jedenácti let (tj. doby vydání napadeného rozhodnutí). Žalobkyni byl diagnostikován

atypický autismus či atypický Aspergerův syndrom. Podle žalobkyně její stav odpovídá rozhraní těžké mentální retardace a odůvodňuje přiznání příspěvku na motorové vozidlo. Žalobkyně navrhla k důkazu lékařské zprávy.

3. **Žalovaný ve vyjádření k žalobě** uvedl, že posudkoví lékaři Okresní správy sociálního zabezpečení Olomouc (dále jen „OSSZ“) a v odvolacím řízení Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí v Ostravě (dále jen „posudková komise“) se shodli, že podle doložené zdravotnické dokumentace žalobkyně má pouze středně těžkou mentální retardaci a nejde o stav na rozhraní s těžkou mentální retardací. O těžkou mentální retardaci jde u IQ 20 – 34 a o hlubokou mentální retardaci u IQ pod 20. Žalobkyně nemá ani těžkou vadu nosného a pohybového ústrojí. Onemocnění žalobkyně nejsou uvedena jako zdravotní postižení podmiňující přiznání příspěvku na motorové vozidlo. Posudkově významnou skutečností není ani odkázanost žalobkyně na dopravu motorovým vozidlem, sociální a majetkové poměry, nemožnost používání hromadné dopravy z důvodu nemoci, vzdálenost bydliště od cíle, omezená orientace a pohyblivost apod. Žalobkyně nemá zdravotní postižení uvedené v části I bodě 4 přílohy k zákonu č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů, ve znění účinném ke dni vydání napadeného rozhodnutí (dále jen „zákon č. 329/2011 Sb.“).
4. **Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci přezkoumal** napadené rozhodnutí podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále „s. ř. s.“), v mezích žalobních bodů a při přezkoumání rozhodnutí soud vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 a 2 s. ř. s.).
5. Žalobkyně **při jednání soudu** uvedla, že nespadá do „bodového hodnocení a škatulek“ podle zákona a vyhlášky. Přitom není schopna přejít přes cestu nebo dojít na autobus, je ohrožený její život, nyní má i skoliózu. Lékařům se žalobkyně špatně vyšetřuje. Matce samoživitelce by auto pomohlo. Každý by si měl zkusit „s takovým človíčkem“ žít, „tabulky na úradech“ to nezohledňují.
6. **Žalovaný v napadeném rozhodnutí o odvolání** uvedl, že podle posudku OSSZ ze dne 16. 3. 2020 ani podle posudku posudkové komise ze dne 9. 6. 2020 žalobkyně nemá postižení podle části I bodě 5 přílohy zákona č. 329/2011 Sb. a nesplňuje tak zákonná kritéria pro přiznání příspěvku na motorové vozidlo. U žalobkyně jde o středně těžkou mentální retardaci a není rozhodné, jestli žalobkyně trpí dalšími nemocemi. Posudek posudkové komise byl úplný a přesvědčivý a byl klíčovým důkazem ve věci. Posouzení zdravotního stavu spadá do kompetence posudkových lékařů. Správní orgány neměly možnost správního uvážení.
7. Krajský soud dospěl k závěru, že žaloba **není** důvodná.
8. Podle § 9 odst. 2 zákona č. 329/2011 Sb. *nárok na příspěvek na zvláštní pomůcku poskytovaný na pořízení motorového vozidla nebo speciálního zádržního systému má osoba, která má těžkou vadu nosného nebo pohybového ústrojí anebo těžkou nebo hlubokou mentální retardaci charakteru dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, a její zdravotní stav nevylučuje přiznání tohoto příspěvku.*

9. Podle § 9 odst. 4 zákona č. 329/2011 Sb. *zdravotní postižení charakteru dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu odůvodňující přiznání příspěvku na zvláštní pomůcku a zdravotní stavu vylučující jeho přiznání jsou uvedeny v příloze k tomuto zákonu.*
10. Podle přílohy k zákonu č. 329/2011 Sb., části I bodu 5 *zdravotní postižení odůvodňující přiznání příspěvku na zvláštní pomůcku na pořízení motorového vozidla nebo speciálního zádržního systému, za které se považují:*
- a) zdravotní postižení uvedená v bodě 1 písm. a), b), d) až i), l) a m),*
 - b) **těžká nebo hluboká mentální retardace a stavy na rozhraní těžké mentální retardace.***
11. Podle přílohy k zákonu č. 329/2011 Sb., části I bodu 1 se za *těžkou vadu nosného nebo pohybového ústrojí považuje:*
- a) anatomická ztráta obou dolních končetin v bércích a výše,*
 - b) funkční ztráta obou dolních končetin na podkladě úplné obrny (plegie) nebo těžkého ochrnutí,*
 - c) anatomická ztráta podstatných částí jedné horní a jedné dolní končetiny v předloktí a výše a v bérci a výše,*
 - d) funkční ztráta jedné horní a jedné dolní končetiny na podkladě úplné obrny (plegie) nebo těžkého ochrnutí,*
 - e) ankylóza obou kyčelních kloubů nebo obou kolenních kloubů nebo podstatné omezení hybnosti obou kyčelních nebo kolenních kloubů pro těžké kontraktury v okolí,*
 - f) ztuhnutí všech úseků páteře s těžkým omezením pohyblivosti alespoň dvou nosných kloubů dolních končetin,*
 - g) těžké funkční poruchy pohyblivosti na základě postižení tří a více funkčních celků pohybového ústrojí s případnou odkázaností na vozík pro invalidy; funkčním celkem se přitom rozumí trup, pánev, končetina,*
 - h) disproporční poruchy růstu provázené deformitami končetin a hrudníku, pokud tělesná výška postiženého po ukončení růstu nepřesahuje 120 cm,*
 - i) anatomická ztráta dolní končetiny ve stehně bez možnosti oprotézování nebo exartikulace v kyčelním kloubu,*
 - j) anatomická nebo funkční ztráta končetiny,*
 - k) anatomická nebo funkční ztráta obou horních končetin,*
 - l) anatomická ztráta dolní končetiny ve stehně s možností oprotézování,*
 - m) anatomické ztráty horních končetin na úrovni obou zápěstí a výše nebo vrozené či získané vady obou horních končetin s úplnou ztrátou základní funkce obou rukou (úchopu a přidržování) závažně narušující posturální funkce těla.*
12. Při rozhodování nároku na příspěvek na pořízení motorového vozidla je zásadním a rozhodujícím důkazem posudek, který prokazuje či vylučuje těžkou vadu nosného nebo pohybového ústrojí či těžkou nebo hlubokou mentální retardaci a stavy na rozhraní těžké mentální retardace. Jde o odbornou medicínskou otázku a rozhodnutí správních orgánů a soudu závisí na odborném lékařském posouzení posudkového lékaře OSSZ a v odvolacím řízení posudkové komise.
13. Na tento posudek je podle konstantní judikatury třeba nahlížet jako na kterýkoliv jiný důkazní prostředek, neboť se sice jedná o tzv. „povinný důkaz“, nikoliv však o závazné stanovisko či závazný podklad rozhodnutí. Z toho důvodu není správnost posudku presumována, posudek proto podléhá hodnocení správního orgánu a nemůže být

bez dalšího převzat jako pravdivý. Při rozhodování ve věci příspěvku však správní orgán neposuzuje věcnou správnost posudku, neboť k tomu nemá potřebné odborné znalosti. Jelikož však bývá posudek posudkové komise v odvolacím řízení stěžejním důkazem, je kladen zvýšený důraz na jeho jednoznačnost, určitost, úplnost a přesvědčivost (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu – dále jen „NSS“ – ze dne 25. 11. 2003, č. j. 5 Ads 42/2003-61, č. 800/2006 Sb. NSS; ze dne 11. 10. 2013, č. j. 4 Ads 42/2013-43; či ze dne 8. 7. 2015, č. j. 10 Ads 116/2014-46).

14. Žalovaný odvolání zamítl s odůvodněním, že žalobkyně nesplňuje podmínky nároku na poskytnutí příspěvku, tedy že u ní nebyla zjištěna těžká vada nosného nebo pohybového ústrojí ani hluboká mentální retardace a stavy na rozhraní těžké mentální retardace, jak se toho žalobkyně domáhala. Onemocnění žalobkyně, která jsou popsána v její zdravotnické dokumentaci, podle posudkové komise a žalovaného uvedeným kritériím neodpovídají.
15. Posouzení povahy zdravotního postižení z hlediska splnění podmínek nároku na dávku osobám se zdravotním postižením je věcí odborně medicínskou, k níž správní orgán ani soud nemají potřebné odborné znalosti, a proto se vždy obrací k osobám, které jimi disponují, aby se k těmto otázkám vyjádřily. Pro účely odvolacího správního řízení o přiznání takové dávky posuzuje zdravotní stav občanů Ministerstvo práce a sociálních věcí, které za tím účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise, jak vyplývá z § 4 odst. 2 a § 8 odst. 1 písm. e) zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění účinném ke dni vydání rozhodnutí o odvolání (dále jen „zákon č. 582/1991 Sb.“).
16. V nyní projednávané věci tak byl pro žalovaného stěžejním důkazem posudek posudkové komise ze dne 9. 6. 2020, podle jehož závěru nebyla žalobkyně v rozhodné době osobou, která má ve smyslu § 9 odst. 2 a 4 zákona č. 329/2011 Sb. těžkou vadu nosného nebo pohybového ústrojí anebo těžkou nebo hlubokou mentální retardaci či stavy na rozhraní těžké mentální retardace. Při vypracování posudku vycházela posudková komise z posudkového spisu OSSZ, zdravotnické dokumentace praktického ošetřujícího lékaře a z nálezů vypsanych v posudku, včetně těch, které žalobkyně doložila ve správním řízení. Posudková komise po posouzení těchto podkladů nenalezla u žalobkyně takové zdravotní postižení, které by splňovalo kritéria pro poskytnutí příspěvku na pořízení motorového vozidla, a po takto provedeném přezkumu potvrdila posudek OSSZ ze dne 16. 3. 2020, na základě něhož nebyla žalobkyni tato dávka přiznána.
17. Posudek posudkové komise se vypořádal se všemi rozhodnými skutečnostmi, přihlédl k veškerým zdravotním potížím žalobkyně a své posudkové závěry posudková komise jednoznačně a konkrétně zdůvodnila. Přitom náležitě vysvětlila, proč není možné zdravotní postižení žalobkyně považovat za některou z těžkých vad nosného nebo pohybového ústrojí uvedených v části I bodu 1 nebo za stav na rozhraní těžké mentální retardace podle části I bodu 5 přílohy k zákonu č. 329/2011 Sb., ačkoliv má žalobkyně řadu onemocnění a její zdravotní stav je dlouhodobě nepříznivý. Rovněž tak se posudková komise dostatečně vypořádala s lékařskými zprávami a objasnila, z jakých důvodů nelze ani na základě jejich obsahu žalobkyni přiznat příspěvek na pořízení motorového vozidla. Na základě těchto skutečností je možné posudek posudkové komise ze dne 9. 6. 2020 považovat za úplný, přesvědčivý a náležitě odůvodněný, takže o jeho správnosti nemá soud shodně s žalovaným žádné pochybnosti. Navíc ke stejnému posudkovému závěru dospěla

i OSSZ. Ostatně, žalobkyně ani v žalobě netvrdila konkrétně a nepředložila žádný důkaz, že by měla některé zdravotní postižení uvedené v příslušných ustanoveních přílohy k zákonu č. 329/2011 Sb., ani k prokázání svých tvrzení nenavrhla žádný relevantní důkaz. Soud provedl při jednání důkaz zprávou psychiatricky MUDr. M. H. ze dne 21. 2. 2022. Ani tato zpráva nevnesla pochybnosti do zjištěného skutkového stavu pro dobu do vydání napadeného rozhodnutí. Ve zprávě se hovoří pouze o středně těžké mentální retardaci a podle citované zprávy psychologa PhDr. S. ze dne 17. 10. 2021 šlo o středně těžkou mentální retardaci na hranici s lehkou mentální retardací. Proto je možné spolehlivě vycházet z toho, že žalobkyně netrpěla do jednání posudkové komise žádným onemocněním, vypsáním v bodě 10 a 11 tohoto rozsudku.

18. Za této situace se soud zabýval otázkou, zdali v posuzované věci měl být žalobkyni přiznán příspěvek na pořízení motorového vozidla na základě kombinace jejích zdravotních obtíží, které přitom nejsou uvedeny ve výčtu zdravotních postižení v části I bodu 1 a 5 přílohy k zákonu č. 329/2011 Sb.
19. **Výčet onemocnění v části I bodech 1 a 5 je formulován uzavřeně** a ani ze znění § 9 zákona č. 329/2011 Sb. či jiných ustanovení jeho přílohy není možné usuzovat, že by okruh onemocnění, pro něž lze příspěvek přiznat, byl stanoven pouze demonstrativně (příkladmo). Podmínky nároku na příspěvek na zvláštní pomůcku poskytovaný na pořízení motorového vozidla totiž nejsou v zákoně č. 329/2011 Sb. uvedeny slovy „zejména“, „například“ či „v dalších obdobných zdravotních postiženích“. Je tedy zřejmé, že v příloze k tomuto zákonu je obsažen taxativní výčet zdravotních postižení odůvodňujících přiznání příspěvku na pořízení motorového vozidla.
20. Nelze přijmout závěr, že nárok na příspěvek na pořízení motorového vozidla má podle jazykového výkladu zákona č. 329/2011 Sb. i osoba trpící nemocí stejného typu, rázu či povahy jako u zdravotních postižení uvedených v části I bodu 1 či 5 přílohy k témuž zákonu.
21. Naopak, znění § 9 odst. 4 zákona č. 329/2011 Sb. výslovně stanoví, že za zdravotní postižení charakteru dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu odůvodňující přiznání příspěvku na zvláštní pomůcku pořízení motorového vozidla se považují jen v příloze vyjmenované nemoci.
22. Proto tato dávka nemůže být poskytnuta osobě s jinou vadou nosného nebo pohybového ústrojí nebo s jiným stupněm mentální retardace. Dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav žalobkyně, u které podle lékařských zpráv existují nemoci neuvedené v příloze k zákonu č. 329/2011 Sb., tedy neodůvodňuje přiznání příspěvku na pořízení motorového vozidla ani na základě nejširšího možného jazykového významu právních norem obsažených v tomto právním předpise.
23. Tuto dávku pak nelze žalobkyni poskytnout ani za pomoci analogie, jež je obecně myslitelná i při taxativním výčtu (srov. Melzer, F.: Metodologie nalézání práva. Úvod do právní argumentace. 2. vydání, C. H. Beck, Praha 2011, str. 249).
24. Shora vyjmenovaný okruh zdravotních postižení uvedených v části I bodu 1 a 5 přílohy k zákonu č. 329/2011 Sb. totiž obsahuje jen nejzávažnější onemocnění nosného a pohybového ústrojí a **nejzávažnější stupně mentální retardace**, takže úmyslem zákonodárce

bylo poskytnutí příspěvku na pořízení motorového vozidla pouze takto nejpostiženějším osobám.

25. Skutečnost, že žalobkyně mezi ně nepatří, vyplývá z již zmíněného dokazování, lékařských zpráv a citovaných posudků. V uvedeném taxativním výčtu zdravotních postižení, pro která lze osobě poskytnout příspěvek na pořízení motorového vozidla, tedy nelze shledat žádnou neúplnost, nedostatek či nedokonalost právní úpravy, kterou by bylo možné označit jako mezeru v zákoně vyžadující její vyplnění za užití analogie.
26. Těžká vada nosného nebo pohybového ústrojí a druhy mentální retardace, které odůvodňují přiznání příspěvku na zvláštní pomůcku – motorové vozidlo, jsou tedy výlučně vady a stavy vyjmenované v části 1 bodu 1 a 5 přílohy k zákonu č. 329/2011 Sb. Musí se proto jednat o zdravotní postižení shodné a přirovnávání postižení jiných není přípustné. K témuž závěru ostatně dospěl také Krajský soud v Českých Budějovicích v rozsudku ze dne 4. 6. 2013, č. j. 2 Ad 14/2013-20, přičemž kasační stížnost proti tomuto rozhodnutí zamítl NSS rozsudkem ze dne 2. 4. 2014, č. j. 3 Ads 55/2013-29, a NSS ve svém rozsudku ze dne 16. 6. 2016, č. j. 4 Ads 51/2016-29. Jiné zdravotní postižení, které by zakládalo nárok na požadovaný příspěvek, žalobkyně netvrdila, ani neprokázala.
27. Žalobní námitku, podle níž namítaná zdravotní postižení žalobkyně zakládají nárok na příspěvek na pořízení motorového vozidla, tedy soud neshledal důvodnou.
28. Soud v souladu s § 75 odst. 1 a 2 s. ř. s. při přezkoumání rozhodnutí vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného. Pokud by se stav žalobkyně podle lékařských zpráv zhoršil a odpovídal by některému ze zákonných kritérií přiznání dávky, může podat novou žádost.
29. Závěrem soud shrnuje, že správní orgány zjistily skutkový stav tak, že o něm nebyly důvodné pochybnosti, vybraly správně právní předpisy, pod které jej subsumovaly a z toho vyvodily v souladu se zákonem správné skutkové i právní závěry, se kterými se soud ztotožnil, a proto žalobu zamítl. Ve skutečnosti žalobkyně brojí spíše proti znění zákona, jehož smysl a záměr zákonodárce vysvětlil soud výše.
30. Soud v souladu s § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, neboť žalobkyně v něm neměla úspěch a správnímu orgánu takové právo ve věcech sociální péče nepřísluší.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **je možno** podat kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně ve lhůtě do dvou týdnů po jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské nám. 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě

obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaje o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Olomouc 10. března 2022

JUDr. Martina Radkova v. r.
samosoudkyně